

■ Ἡ Ὑπέρμαχος Στρατηγὸς τοῦ Βορρά

Ἡ Σύναξις τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνος τῆς Θεοτόκου «Παναγία του Καζάν»

† 22α Ὀκτωβρίου

Γνωστὴ καὶ ὡς «Θεοτόκος τοῦ Καζάν» ἢ «Ἡ Μαύρη Παρθέ-
νος τοῦ Καζάν», ἡ ἱερὰ αὐτὴ Εἰκόνα τῆς Παναγίας μας, ἡ
ὁποία κατέχει περίοπτη θέσι στὴν Ρωσικὴ Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία, τὴν ἀπεικονίζει μὲ
τὸ πρόσωπο ἐστραμμένον τρυφερὰ πρὸς τὸν
Υἱὸν Αὐτῆς, ὁ Ὅποιος εὐρίσκεται στὴν
ἀγκάλη Της ὄρθιος καὶ εὐλογῶν.

Σύμφωνα μὲ τὴν Ἱερὰ Παράδοσι, τὸ ἱερὸ
Εἰκόνισμα ἦταν δῶρο τοῦ Πατριάρχου Κων-
σταντινουπόλεως Γερμανοῦ Β' (1222-1240)
πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως τοῦ Καζάν
τῆς Ρωσίας, νῦν πρωτεύουσα τοῦ Ταταρ-
στάν, τὸν ΙΓ' αἰ., γιὰ νὰ ἔχουν τὴν προστασία καὶ παρηγορία τῆς
Θεομήτορος, ἀπὸ τὶς συχνὲς ἐπιδρομὲς τῶν ἀλλοφύλων καὶ τῶν
ἀλλοθρήσκων.

Ὄταν ἡ πόλις καταλήφθηκε ἀπὸ τοὺς Τατάρους τὸ 1438, ἡ ἱερὰ
Εἰκόνα τῆς Παναγίας ἐξαφανίσθηκε.

* * *

Τὸ 1552, τὸ μέχρι τότε Ταταρικὸ Καζάν κατελήφθη ἀπὸ τὸν
Τσάρο Ἰβάν Δ' τὸν Τρομερὸ (1547-1584).

Ὄπως συνέβαινε σὲ παρόμοιες περιπτώσεις, τὴν ἀπαλλαγὴ
ἀπὸ τὴν κυριαρχία τῶν Μωαμεθανῶν Τατάρων ἀκολούθησε ση-

μαντική ιεραποστολική
ἐργασία, ἀπὸ τὸν πρῶτο
Ἐπίσκοπο τῆς πόλεως
Ἅγιο Γουρία († Μνήμη:
5η Δεκεμβρίου).

Τὸ 1579, ὅταν τὸ Κρεμ-
λίνο τῆς πόλεως κατα-
στράφηκε ἀπὸ πυρκαγιά,
οἱ Μωαμεθανοὶ ἀπέδω-
σαν τὴν καταστροφή στὴν
ὀργὴ τοῦ προφήτου Μωάμεθ καὶ ξέσπασε μεταξὺ τῶν κατοίκων
τῆς πόλεως ἐμφύλιος σύρραξις.

Τότε ἀκριβῶς, ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ οἰκονόμησε τὴν εὐρεσι τῆς
περιωνύμου –ἐκτοτε– Εἰκόνοσ τοῦ Καζάν, γιὰ τὴν στήριξι τῆς
Χριστιανικῆς Πίστεως.

Μία νύκτα, ἀμέσως μετὰ τὴν πυρκαγιά, ἡ Κυρία Θεοτόκος
ἐφανίσθηκε στὴν παιδίσκη Ματρῶνα καὶ τὴν διέταξε νὰ μετα-
φέρη στὸν ἅγιο Ποιμενάρχη τῆς πόλεως μία ἐντολὴ Της: **ἔ**πρεπε
νὰ σκάψουν σὲ συγκεκριμένο σημεῖο, γιὰ νὰ εὔρουν μία θαμμένη
Εἰκόνα Της.

Ὅταν τὸ ὄραμα ἐπαναλήφθηκε γιὰ τρίτη φορά, ἡ μητέρα τῆς
Ματρῶνας ἀναγκάσθηκε νὰ ἐνημερώσῃ τὸν Ἅγιο Γουρία. **Ὁ**
ἐνάρετος Ἐπίσκοπος ὑπήκουσε στὴν Θεομητορικὴ ἐντολὴ καὶ
τέθηκε ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Χριστιανῶν κατοίκων, οἱ ὅποιοι ἔσκα-
ψαν καὶ εὗρηκαν, τὴν **8η Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1579**, σὲ βάθος τριῶν
ποδιῶν, μία θαυμασία Εἰκόνα τῆς Παναγίας, μὲ λαμπερὰ χρώμα-
τα, «ὡς νὰ εἶχε ἐξέλθει τὴν στιγμὴ ἐκείνη ἀπὸ τὸ ἐργαστήριο τοῦ
ἁγιογράφου»!

Ὁ Ἅγιος Γουρίας μετέφερε λιτανευτικὰ τὴν Ἱερὰ Εἰκόνα μὲ
ὄλες τὶς τιμές, οἱ ὁποῖες ἀρμόζουν στὸ Πρόσωπο τῆς Παναγίας
μας, μὲ τὴν συμμετοχὴ ὄλων τῶν Χριστιανῶν κατοίκων τῆς πό-
λεως, στὸν παρακείμενο Ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὅπου ἐφημέ-
ρευε ὁ μετέπειτα Πατριάρχης πασῶν τῶν Ρωσιῶν Ἅγιος Ἑρμογένης
(† Μνήμη: 17η Φεβρουαρίου).

Τὴν ἰδίᾳ ἡμέρα ἄρχισε ἡ μεγάλη σειρὰ τῶν θαυμάτων τῆς Παν-
αγίας τοῦ Καζάν, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτο ἦταν ἡ θεραπεία τοῦ
τυφλοῦ Ἰωσήφ.

Ὁ Καθεδρικός Ναὸς τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν.
Ἅγία Πετρούπολι.

* * *

Κατὰ τὴν Περίοδο τῶν Ταραχῶν (1598-1613), ἡ Ρωσία εὐρέθη στὴν δίνη τῆς ἀναρχίας καὶ τῆς ξένης (Πολωνικῆς) κατοχῆς.

Τὸ ἔτος 1612 –ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ κηρύγματος καὶ τῶν ποιμαντικῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἁγίου Ἑρμογένους– ἦλθε ἀπὸ τὸν Βόλγα ἓνας στρατὸς ἐθελοντῶν, κάτω ἀπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ λαϊκοῦ Κοσμά Μίνιν ἀπὸ τὸ Νίζνι Νόβγκοροντ καὶ τοῦ Πρίγκιπος Δημητρίου Ποζάρσκυ, ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ὁποίου εἶχε τεθῆ

ἡ θαυματουργὸς Εἰκόνα τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν.

Τὴν 22αν Ὀκτωβρίου ἐλευθερώθηκε ἡ Μόσχα καὶ τὴν 26η τὸ Κρεμλίνο. **Ἡ** νίκη τῶν Ρώσων κατὰ τῶν Πολωνῶν ἀπεδόθη στὴν προστασία τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. **Τὸ** ἴδιο ἔτος, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος αὐτοῦ, ὁ Τσάρος Μιχαὴλ Θεοδώροβιτς (1613-1645), ὁ πρῶτος τῆς Δυναστείας τῶν Ρωμανῶφ, ἐθέσπισε δύο Ἑορτὲς πρὸς τιμὴν τῆς Εἰκόνας τοῦ Καζάν: τῆς **8ης Ἰουλίου** (εὐρέσεως) καὶ τῆς **22ας Ὀκτωβρίου** (ἀπελευθερώσεως τῆς Μόσχας ἀπὸ τοὺς Πολωνούς).

* * *

Στὴν Παναγία τοῦ Καζάν ἀπεδόθη ἐπίσης καὶ ἡ νίκη τοῦ Μεγάλου Πέτρου ἐπὶ τῶν Σουηδῶν (1720). **Πρὸς** τιμὴν τοῦ γεγονότος ἀνφοδομήθη τότε ὁ περίφημος Καθεδρικὸς Ναὸς Αὐτῆς στὴν Κόκκινη Πλατεία τῆς Μόσχας καὶ μετεφέρθη ἐκεῖ ἡ Ἱερὰ Εἰκόνα ἀπὸ τὸ Καζάν, ὅπου ἕως τότε ἐφυλάσσετο στὴν ὁμώνυμο Ἱερὰ Μονή, ἡ ὁποία εἶχε κτισθῆ στὸ σημεῖο τῆς εὐρέσεως αὐτῆς.

Ἐκεῖ παρέμεινε μέχρι τὸ 1721, ὅποτε μετεφέρθη στὴν νέα πρωτεύουσα Ἁγία Πετρούπολι καὶ κατετέθη στὸν ἐκεῖ πρὸς τιμὴν Τῆς Καθεδρικὸ Ναό.

Στὴν Παναγία τοῦ Καζάν ἀπεδόθη ἐπίσης ἡ νίκη τῶν Ρώσων ἐναντίον τοῦ Ναπολέοντος (1812), ἐφ' ὅσον ὁ ἐπὶ κεφαλῆς Στρατηγὸς Μιχαὴλ Κουτούζωφ, ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθεια Αὐτῆς στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τῆς Ρωσίας.

Εἰς ὅλην τὴν Ρωσία ἐζωγραφίσθησαν κατὰ καιροὺς ἱερὰ ἀντί-

Ὁ Ἱερὸς Ναὸς τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν.
Κόκκινη Πλατεία, Μόσχα.

γραφα τῆς περιφήμου Εικόνας, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ ἀνεδείχθησαν θαυματουργά.

* * *

Στὴν Πετρούπολι ἐτιμᾶτο τὸ ἱερὸ Πρωτότυπο τῆς ἁγίας Εικόνας ἕως τῆς 29ης Νοεμβρίου 1904, ὅποτε καὶ ἐκλάπη.

Οἱ δράστες εἶχαν προφανῶς ὡς στόχο τὴν χρυσοῦ κορνίζα, ἡ ὁποία ἦταν στολισμένη με πολύτιμα πετράδια.

Μερικὰ χρόνια ἀργότερα, ἡ ἀστυνομία συνέλαβε τοὺς κλέπτες καὶ ἀνεκάλυψε τὴν ἀμυθῆτου ἀξίας κορνίζα. **Ἡ** χαριτόβρυτος ὁμως Εἰκόνα δὲν εὐρέθη ποτέ, καὶ πρέπει μᾶλλον νὰ θεωρηταί ὀριστικὰ χαμένη, ἐφ' ὅσον οἱ κλέπτες ὑπεστήριξαν στὴν κατάθεσίν τους, ὅτι Τὴν ἐτεμάχισαν καὶ Τὴν ἔκαυσαν.

Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἡρμήνευσε τὴν καταστροφὴ τῆς θαυματουργοῦ Εικόνας ὡς δυσμενῆ οἰωνὸ καὶ ἀρχὴ ὠδίνων γιὰ τὴν Ρωσία.

Κατὰ τὸν ἀείμνηστο Ἀρχιεπίσκοπο Συρακουσῶν καὶ Ἁγίας Τριάδος Ἀβέρκιο, τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Διασπορᾶς, μία παράδοσις ἔλεγε, ὅτι ὅσο ὑπῆρχε ἡ Θεομητορικὴ αὐτὴ Εἰκόνα, ἡ Ρωσία θὰ εἶχε εἰρήνη στὴν Ἀνατολή.

* * *

Ὁ ἄλλος καὶ πιστὸς λαὸς συσχέτισε τὴν ἀπώλεια Αὐτῆς με τὴν Ἐπανάστασι τοῦ 1905, τὴν ἦττα τῆς Ρωσίας στὸν Ρωσο-Ἰαπωνικὸ Πόλεμο (1904-1905) καὶ τὴν Ὀκτωβριανὴ Ἐπανάστασι (1917).

Κατὰ τὴν περίοδο τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος, οἱ ἄθεοι ἐπάσχισαν νὰ ἐξαλείψουν καὶ τὴν πάνδημο τιμὴ πρὸς τὴν Παναγία τοῦ Καζαν.

Στὴν Πετρούπολι ὁ περίφημος Καθεδρικὸς Ναὸς, ὁ ὁποῖος μαζί με τὴν πρὸ αὐτοῦ πλατεῖα, ὁμοιάζουν με τὴν Βασιλικὴ καὶ τὴν πλατεῖα τοῦ Ἁγίου Πέτρου Ρώμης, μετατράπηκε σὲ Μουσεῖο Ἀθεΐας· ἐπαναλειτούργησε ὡς Ναὸς τὸ Πάσχα, 1η Μαΐου 1994.

Στὴν Μόσχα, στὴν Κόκκινη Πλατεῖα, ὁ ἐπίσης περίφημος Ναὸς κατεδαφίσθηκε με ἐντολὴ τοῦ Στάλιν τὸ 1937, γιὰ νὰ δημιουργηθῆ χώρος γιὰ... δημόσια ἀποχωρητήρια!

Μετὰ τὴν πτώσι τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος (1989), ὁ Ναὸς ἐπανεκτίσθηκε τὸν Νοέμβριον 1990 στὸ ἴδιο σημεῖο, χάρις στὰ σχέδια, τὰ ὁποῖα εἶχε διασώσει ὁ Πέτρος Μπαρὰνόφσκυ (ἀρχιτέκτων, ὁ ὁποῖος ἦταν ἀντίθετος στὴν κατεδάφισι τῶν

Ναῶν). Ὁ νέος Ναὸς ἐγκαινιάσθηκε τὸν Νοέμβριο τοῦ 1993.

Πάντως, ἓνα ἱερὸ ἀντίγραφο τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν περιεφέρετο στὴν Ἁγία Πετρούπολι (τότε Λένινγκραντ) κατὰ τὴν διάρκεια τῆς πολιορκίας τῆς πόλεως ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς (1941-1944), προκειμένου νὰ ἀνυψωθῇ τὸ ἠθικὸ τῶν κατοίκων καὶ τῶν ὑπεραπιστῶν, δηλαδὴ τῶν σοβιετικῶν στρατιωτῶν...

Ἡ αὐθεντικὴ Εἰκόνα τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν (II' αἰ.).

* * *

Στὶς ἡμέρες μας, ὑπάρχουν περισσότερα ἀπὸ ἐξήντα ἱερὰ θαυματουργὰ Ἀντίγραφα τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν, στὴν Ρωσία, στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ ἐξωτερικὸ, ἐκ τῶν ὁποίων μερικὰ μυροβλύζουν.

Ἡ Παναγία τοῦ Καζάν εἶναι πολιοῦχος τῆς ὁμώνυμου πόλεως, Προστάτις τοῦ Ρωσικοῦ Στρατοῦ καὶ Προστάτις ἀπάσης τῆς Ρωσίας.

Τιμᾶται τὴν **8ην Ἰουλίου** καὶ τὴν **22αν Ὀκτωβρίου**, ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ρωσία ἐορτάζει τὴν **Ἡμέρα τῆς Ἐθνικῆς Ἐνότητος**.

Μία τοπικὴ Παράδοσις θέλει οἱ ἀρραβῶνες νὰ εὐλογοῦνται μὲ τὴν ἱερὰ αὐτὴν Εἰκόνα τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν.

* * *

Ἀπολυτίκιον

Ἱερᾶς Εἰκόνης τῆς Θεοτόκου

«Παναγία τοῦ Καζάν»

Ἦχος α'. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Τῆ σεπτῆ Σου Εἰκόνι τῆ τοῦ Καζάν νῦν προσπίπτομεν, κλίνοντες τὸ γόνυ Παρθένε, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, δεόμενοι ἀντιλήψεως Ἁγνῆ, πρεσβείαις πρὸς Υἱόν Σου καὶ λιταῖς· ἵνα τύχωμεν Παρθένε, τῆς παρ' Αὐτοῦ πλημελημάτων ἀφέσεως· δόξα τοῖς μεγαλείοις Σου Σεμνή, δόξα τοῖς θαυμασίοις Σου, δόξα ὑπερβαλόντως, Κόρη τῆ δυναστεία Σου.

+

Τῶ δὲ ἐν Τριάδι Παναγίῳ Θεῶ,
τῶ ἐνδοξαζομένῳ ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτοῦ,
ἰδίᾳ δὲ ἐν τῇ Παναχράντῳ Θεοτόκῳ,
προσκύνησις καὶ εὐχαριστία,
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

Ἀμήν!